

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ
СПРАВ

Кафедра правоохоронної діяльності та поліціїстики
Факультет № 6

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

навчальної дисципліни «Судові та правоохоронні органи України»
обов'язкових компонент освітньої програми (бакалаврського) рівня вищої
освіти

262 Правоохоронна діяльність

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30 серпня 2023 р. № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 6
Протокол від 25 серпня 2023 р. № 7

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол від 29 серпня 2023 р. № 7

Розглянуто на засіданні кафедри правоохоронної діяльності та поліціїстики
Протокол від 18 серпня 2023 року № 8

Розробники:

1. Професор кафедри правоохоронної діяльності та поліціїстики, доктор юридичних наук, професор Синявська Олена Юхимівна.
2. Доцент кафедри правоохоронної діяльності та поліціїстики, кандидат юридичних наук, доцент Голуб Микола Володимирович
3. Доцент кафедри правоохоронної діяльності та поліціїстики, кандидат юридичних наук, доцент Тихонова Дар'я Сергіївна.

Рецензенти:

1. Заступник начальника відділення поліції №3 Харківського районного управління поліції №1 ГУНП в Харківській області, доктор, снс Прокопенко О.Ю.
2. Доцент кафедри адміністративного права та процесу Факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент Казанчук І.Д.

1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Література, сторінки	Вид контролю
	Всього	з них:						
		лекції	Семінарські	Практичні	Лабораторні	Самостійна робота		
Семестр № I								
Тема № 1 Предмет, основні поняття й система дисципліни «Судові та правоохоронні органи України»	8	2	2			4		ЗАЛІК
Тема № 2 Правосуддя та його принципи	6	2	2			2		
Тема № 3 Судова система України. Суди загальної юрисдикції	8	2	2			4		
Тема № 4 Конституційний суд України	6	2	2			2		
Тема № 5 Правовий статус суддів та присяжних.	6	2	2			2		
Тема № 6 Прокуратура України	8	2	2			4		
Тема № 7 Міністерство внутрішніх справ України. Національна поліція.	8	2	2			4		
Тема № 8 Служба безпеки України	8		2			6		
Тема № 9 Бюро економічної безпеки України	6		2			4		
Тема № 10 Органи досудового розслідування	8	2	2			4		
Тема № 11 Адвокатура України	6	2	2			2		
Тема № 12 Органи та установи юстиції	6		2			4		
Тема № 13 Нотаріат України	6		2			4		
Всього за семестр № I:	90	18	26			46		

1.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(заочна (дистанційна) форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Література, сторінки	Вид контролю
	Всього	з них:						
		лекції	Семінарські	Практичні	Лабораторні	Самостійна робота		
Семестр № VI								
Тема № 1 Предмет, основні поняття й система дисципліни «Судові та правоохоронні органи України»	8	2	2			4		ЗАЛІК
Тема № 2 Правосуддя та його принципи	6					6		
Тема № 3 Судова система України. Суди загальної юрисдикції	8	2	2			4		
Тема № 4 Конституційний суд України	6					6		
Тема № 5 Правовий статус суддів та присяжних.	6					6		
Тема № 6 Прокуратура України	8					8		
Тема № 7 Міністерство внутрішніх справ України. Національна поліція.	8	2	2			4		
Тема № 8 Служба безпеки України	8					8		
Тема № 9 Бюро економічної безпеки України	6					6		
Тема № 10 Органи досудового розслідування	8					8		
Тема № 11 Адвокатура України	6					6		
Тема № 12 Органи та установи юстиції	6					6		
Тема № 13 Нотаріат України	6					6		
Всього за семестр № VI:	90	6	6			78		

2. Методичні вказівки до семінарських занять

Тема № 1. Предмет, основні поняття й система дисципліни «Судові та правоохоронні органи України»

Семінарське заняття: Предмет, основні поняття й система дисципліни «Судові та правоохоронні органи України»

Навчальна мета заняття: Поглиблення та закріплення знань, одержаних під час лекції та у процесі самостійної роботи по темі: «Предмет, основні поняття й система дисципліни «Судові та правоохоронні органи України».

Час проведення 2 год.

Навчальні питання:

1. Сутність правоохоронної діяльності держави: її поняття, ознаки, завдання та напрямки.
2. Правоохоронні органи України: поняття, ознаки, завдання та напрямки діяльності.
3. Предмет і система дисципліни «Судові та правоохоронні органи України», її місце і значення для вивчення інших юридичних дисциплін.
4. Основні джерела курсу «Судові та правоохоронні органи України».
5. Взаємовідносини суду та правоохоронних органів з іншими органами державної влади й управління.

Методичні вказівки до питань теми:

Розглядаючи перше навчальне питання теми, перш за все, необхідно чітко сформулювати зміст понять «правоохоронна діяльність», «правоохоронні органи», «правоохоронна система», місце та функції правових норм в цих категоріях. Визначити основне завдання держави - забезпечення свободи, безпеки і власності (правова функція).

Під час підготовки до другого питання семінарського заняття необхідно звернути увагу на коло питань, які вивчає навчальна дисципліна «Судові і правоохоронні органи України» та на перелік тем, які складають систему даної учбової дисципліни.

Розкриваючи третє питання, потрібно підкреслити те, що всі нормативно-правові акти знайшли своє зовнішнє відображення в джерелах навчальної дисципліни. Дати класифікацію джерел та пояснення необхідності класифікації нормативно-правових актів.

Питання цільових виступів:

1. Напрями правоохоронної діяльності.

Теми рефератів:

1. Суб'єкти правоохоронної діяльності.
2. Функції правоохоронної діяльності.

Література.

Основна: 36–40.

Додаткова: 41, 44.

Тема № 2. Правосуддя та його принципи

Семінарське заняття: Правосуддя та його принципи

Навчальна мета заняття: Поглиблення та закріплення знань, одержаних на лекції та під час самостійної підготовки по темі: «Правосуддя та його принципи».

Час проведення 2 год.

Навчальні питання:

1. Поняття правосуддя, його ознаки.
2. Загальна характеристика принципів судочинства, їх значення. Організаційні та процесуальні (функціональні) принципи.
3. Принцип законності та принцип здійснення правосуддя тільки судом.
4. Принципи доступності правосуддя та рівності всіх учасників судового процесу перед законом і судом.
5. Незалежність суддів і підпорядкування їх тільки закону.
6. Забезпечення доведеності вини як принцип відправлення правосуддя.
7. Змагальність сторін та свобода в наданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості.
8. Забезпечення обвинуваченому права на захист.
9. Принципи здійснення судочинства і діловодства в судах державною мовою та гласності судового процесу та його повного фіксування технічними засобами.
10. Обов'язковість рішень суду як принцип судочинства.

Методичні вказівки до питань теми:

При підготовці до відповіді необхідно акцентувати увагу на тому, що правосуддя – це один із напрямків державної правоохоронної діяльності, що і визначає його провідне і відповідальне місце в цій діяльності. Необхідно знати ознаки правосуддя.

Опираючись на положення Закону України «Про забезпечення права на справедливий суд», розкрити поняття «мета правосуддя» і «завдання суду».

Під час відповіді при розкритті теми необхідно визначити поняття «принципів судочинства», дати перелік джерел, в яких знайшли своє відображення принципи судочинства. Назвати дані принципи.

Питання цільових виступів:

1.Забезпечення обвинуваченому права на захист» як принцип відправлення правосуддя.

Теми рефератів:

1. Рівність всіх учасників судового процесу перед законом і судом» як принцип відправлення правосуддя.

2. Забезпечення доведеності вини» як принцип відправлення правосуддя.

Література.

Основна: 36-40.

Додаткова: 41, 43-45.

Тема № 3. Судова система України. Суди загальної юрисдикції

Семінарське заняття: Судова система України. Суди загальної юрисдикції

Навчальна мета заняття: Поглиблення та закріплення знань, одержаних під час лекції та у процесі самостійної роботи по темі: «Система судів загальної юрисдикції».

Час проведення 2 год.

Навчальні питання:

1. Поняття й основні риси системи судів загальної юрисдикції.
2. Суди загальної юрисдикції. Поняття «ланка судової системи».
3. Поняття «судова інстанція», характеристика судових інстанцій.
- 4.Склад і повноваження місцевих судів.
- 5.Склад і повноваження апеляційних судів.
6. Склад і повноваження вищих спеціалізованих судів.
7. Склад і повноваження Верховного Суду.

Методичні вказівки до питань теми:

Під час розгляду першого питання семінарського заняття необхідно висвітлити поняття «судова система України». Більш детальніше зупинитись на системі судів загальної юрисдикції. Які суди входять в цю систему, принципи й будовання цієї системи.

Даючи відповідь по другому питанню теми, необхідно сформулювати поняття «ланка судової системи» і «судова інстанція». Дати характеристику кожної із чотирьох ланок судової системи.

Зупинитись на повноваженнях судів кожної ланки, підкреслити основну роль місцевих судів загальної юрисдикції в судовій системі, охарактеризувати склад і місце судів кожної ланки в судовій системі – все це необхідно врахувати при відповіді на третє учбове питання семінарського заняття.

Питання цільових виступів:

1. Вищі органи суддівського самоврядування.

Теми рефератів:

1. Основні етапи розвитку судової системи України.
2. Підстави дисциплінарної відповідальності суддів.

Література.

Основна: 36-40.

Додаткова: 41, 43-45.

Тема № 4. Конституційний суд України**Семінарське заняття: Конституційний суд України**

Навчальна мета заняття: Поглиблення та закріплення знань, одержаних під час лекції та у процесі самостійної роботи по темі: «Конституційний суд України».

Час проведення 2 год.

Навчальні питання:

1. Завдання та основні принципи діяльності Конституційного Суду України.
2. Порядок утворення, склад і повноваження Конституційного Суду України.
3. Конституційне подання, конституційне звернення, конституційна скарга.
4. Провадження у справах в Конституційному Суді.
5. Вимоги до суддів Конституційного Суду, гарантії їхньої діяльності.

Методичні вказівки до питань теми:

Основний зміст першого питання – це те, що Конституційний суд України – єдиний орган конституційної юрисдикції в Україні, завданням якого є гарантування верховенства Конституції як основного закону держави на всій території України. Зупинитись на принципах, на яких ґрунтується діяльність Конституційного суду (верховенства права, незалежності, колегіальності, рівноправності суддів, гласності, повного і всебічного розгляду справ і обґрунтованості прийнятих ним рішень).

Розкриваючи зміст теми необхідно підкреслити, що порядок утворення Конституційного суду, право на призначення суддів надано в рівній кількості всім гілкам державної влади – Президенту, Верховній Раді і з'їзду суддів України. Назвати та охарактеризувати питання, які відносяться до повноважень Конституційного суду, а також ті питання, які не належать до компетенції Конституційного суду (щодо законності актів органів державної влади, органів

влади АРК та органів місцевого самоврядування, а також інші питання, віднесені до компетенції судів загальної юрисдикції).

По наступному питанню семінару необхідно зазначити, що згідно Закону України «Про Конституційний суд України» визначені форми звернень у Конституційний суд. Такими зверненнями є конституційне подання, конституційне звернення і конституційна скарга (розкрити зміст цих понять).

Питання цільових виступів:

1. Закон України «Про Конституційний суд України».

Теми рефератів:

1. Суб'єкти права на конституційне подання та конституційне звернення.
2. Вимоги до суддів Конституційного суду, гарантії їхньої діяльності.

Література.

Основна: 36-40.

Додаткова: 41, 43-45.

Тема № 5 Правовий статус суддів та присяжних.

Семінарське заняття: Правовий статус суддів та присяжних

Навчальна мета заняття: Поглиблення та закріплення знань, одержаних під час лекції та у процесі самостійної роботи по темі: «Правовий статус суддів та присяжних».

Час проведення 2 год.

Навчальні питання:

1. Загальні положення статусу судді.
2. Права та обов'язки суддів.
3. Порядок зайняття посади судді.
4. Присяжні.
5. Завдання, склад та повноваження Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.
6. Підстави та порядок притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності.
7. Звільнення судді з посади та припинення його повноважень.

Методичні вказівки до питань теми:

Розглядаючи перше питання, необхідно підкреслити, що суддю може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності в порядку дисциплінарного провадження.

Даючи відповідь на друге питання теми, необхідно підкреслити, що на посаду судді може бути призначений громадянин України, не молодший

тридцяти та не старший шістдесяти п'яти років, який має вищу юридичну освіту і стаж професійної діяльності у сфері права щонайменше п'ять років, є компетентним, добросовісним та володіє державною мовою.

Розкриваючи зміст системи органів прокуратури, необхідно підкреслити, що судді, який вийшов у відставку, після досягнення чоловіками віку 62 років, жінками - пенсійного віку, встановленого статтею 26 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», виплачується пенсія на умовах, визначених зазначеним Законом, або за його вибором щомісячне довічне грошове утримання.

Питання цільових виступів:

1. Матеріальне та соціальне забезпечення суддів.

Теми рефератів:

1. Дисциплінарна відповідальність та заохочення суддів.
2. Порядок набуття статусу судді

Література.

Основна: 36-40.

Додаткова: 41, 44..

Тема № 6. Прокуратура України

Семінарське заняття: Прокуратура України

Навчальна мета заняття: Поглиблення та закріплення знань, одержаних під час лекції та у процесі самостійної роботи по темі: «Прокуратура України».

Час проведення 2 год.

Навчальні питання:

1. Загальна характеристика основних завдань та функцій прокуратури.
2. Правові засади організації і діяльності прокуратури.
3. Система органів прокуратури.
4. Статус прокурора. Вимоги до кандидатів на посади прокурора.
5. Порядок зайняття посади прокурора. Звільнення прокурора з посади, припинення, зупинення його повноважень на посаді.
6. Дисциплінарна відповідальність прокурора.

Методичні вказівки до питань теми:

Розглядаючи тему та даючи загальну характеристику основних завдань та функцій прокуратури необхідно виходити з положень ст. 1 Закону України «Про прокуратуру»: «Прокуратура України становить єдину систему, яка в порядку, передбаченому цим Законом, здійснює встановлені Конституцією України функції з метою захисту прав і свобод людини, загальних інтересів

суспільства та держави». На органи прокуратури покладаються завдання, зміст яких, в першу чергу, спрямований на всебічне утвердження верховенства закону, зміцнення правопорядку і передбачає захист від неправомірних посягань на незалежність України, суспільний та державний лад, політичну та економічну системи, права національних груп та територіальних утворень, соціально-економічні, політичні, особисті права і свободи людини і громадянина, основи демократичного устрою державної влади, правовий статус місцевих Рад, органів самоорганізації населення. Розкрити зміст функцій прокуратури згідно ст. 2 Закону України «Про прокуратуру».

Даючи відповідь на друге питання теми, необхідно назвати основні законодавчі акти, які регламентують діяльність прокуратури України. Розкрити поняття принципів діяльності прокуратури.

Розкриваючи зміст системи органів прокуратури, необхідно підкреслити, що прокуратура України складає єдину централізовану систему органів, які мають спільні завдання та функції. Система включає центральний, обласний та районний рівень управління.

Питання цільових виступів:

1. Взаємодія прокуратури з державними органами та об'єднаннями громадян.

Теми рефератів:

1. Повноваження Генерального прокурора. Порядок призначення та звільнення.

2. Прокурорське самоврядування та органи, що забезпечують діяльність прокуратури.

Література.

Основна: 36-40.

Додаткова: 47-49.

Тема № 7. Міністерство внутрішніх справ України. Національна поліція.

Семінарське заняття: Міністерство внутрішніх справ України. Національна поліція

Навчальна мета заняття: Поглиблення та закріплення знань, одержаних під час лекції та у процесі самостійної роботи по темі: «Міністерство внутрішніх справ України. Національна поліція».

Час проведення 2 год.

Навчальні питання:

1. Міністерство внутрішніх справ України: завдання та

повноваження.

2. Національна поліція: поняття, завдання, принципи діяльності.
3. Система поліції та статус поліцейських.
4. Основні повноваження поліції.
5. Види поліцейських заходів та вимоги до них.
6. Поліцейські заходи примусу, їх застосування.

Методичні вказівки до питань теми:

Основний зміст питання семінарського заняття полягає в розкритті завдань з реформування системи Міністерства внутрішніх справ, а саме: забезпечення громадського порядку і громадської безпеки, розкриття та розслідування злочинів, виявлення та розшук злочинців, забезпечення безпеки дорожнього руху, охорона прав і законних інтересів громадян, підприємств, установ, організацій, вжиття профілактичних заходів щодо усунення причин та умов виникнення злочинів та інших правопорушень, суворого дотримання законності при здійсненні діяльності підрозділів та посадових осіб Міністерства, участь у розробці та реалізації державної політики боротьби зі злочинністю. Дати поняття функцій органів системи Міністерства внутрішніх справ, як основних напрямків їх діяльності.

Розкриваючи питання, необхідно охарактеризувати 3 види структурних підрозділів системи Міністерства внутрішніх справ (галузеві, функціональні, загального керівництва) залежно від характеру виконуваних функцій. Необхідно зазначити, що система Міністерства внутрішніх справ входить до системи органів державного управління.

Наступне учбове питання необхідно висвітлювати, виходячи з Закону України "Про Національну поліцію", згідно якого Національна поліція є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері захисту прав і свобод, власності, інтересів суспільства та держави від протиправних посягань, охорони громадського порядку і безпеки дорожнього руху.

Питання цільових виступів:

1. Превентивні та заходи примусу.

Теми рефератів:

1. Закон України «Про Національну поліцію». Загальні положення. Принципи діяльності поліції.
2. Основні обов'язки та повноваження поліції.
3. Поліцейські заходи. Їх види.

Література.

Основна: 36-40.

Додаткова: 50-51.

Тема № 8. Служба безпеки України

Семінарське заняття: Служба безпеки України

Навчальна мета заняття: Поглиблення та закріплення знань, одержаних під час лекції та у процесі самостійної роботи по темі: «Служба безпеки України».

Час проведення 2 год.

Навчальні питання:

1. Поняття, завдання, система й організація діяльності Служби безпеки України.
2. Повноваження Служби безпеки України.
3. Кадри Служби безпеки, їх правовий і соціальний захист.
4. Контроль і нагляд за діяльністю Служби безпеки. Відповідальність за правопорушення в сфері діяльності Служби безпеки України.

Методичні вказівки до питань теми:

Під час вивчення першого питання теми необхідно сформулювати поняття СБУ, як державного органу спеціального призначення, що забезпечує державну безпеку України. Вона підлегла Президенту України і підконтрольна ВР України. Також потрібно засвоїти основні завдання та функції СБУ, а саме: захист державного суверенітету, конституційного ладу, територіальної цілісності, економічного, науково-технічного, оборонного потенціалу України, законних інтересів держави і прав громадян від розвідувально-підривної діяльності іноземних спецслужб, зазіхань з боку окремих організацій, груп і осіб. У завдання СБУ також входить попередження, виявлення, припинення і розкриття злочинів проти світу і безпеки людства, тероризму, корупції й організованої злочинної діяльності в сфері керування економікою, інших протиправних дій, що безпосередньо створюють загрозу життєво важливим інтересам України.

Систему СБУ складають: Центральне управління СБУ, підпорядковані йому регіональні органи, органи військової контррозвідки, військові формування, а також навчальні, науково-дослідні та інші заклади СБУ.

Давати відповідь на третє учбове питання необхідно посилаючись на положення Закону України «Про службу безпеки». Також необхідно розуміти, що повноваження СБУ надані для виконання завдань, які поставила держава перед службою. З метою дотримання чинного законодавства контроль за СБУ здійснюється ВР України, Президентом та уповноваженими ним державними органами. Нагляд за дотриманням законів СБУ в межах своєї компетенції здійснює Генеральний прокурор України.

Питання цільових виступів:

1. Система СБУ.

Теми рефератів:

1. Історичні аспекти створення і розвитку Служби безпеки України.
2. Взаємодія СБУ з іншими правоохоронними органами України.

Література.

Основна: 36-40.

Додаткова: 42, 52-54.

Тема № 9 Бюро економічної безпеки України

Семінарське заняття: Бюро економічної безпеки України

Навчальна мета заняття: Поглиблення та закріплення знань, одержаних під час лекції та у процесі самостійної роботи по темі: «Бюро економічної безпеки України».

Час проведення 2 год.

Навчальні питання:

1. Загальні положення Бюро економічної безпеки України: статус, принципи та завдання діяльності
2. Історичні засади створення Бюро економічної безпеки України
3. Нормативно-правові засади створення Бюро економічної безпеки України
4. Відмінність Бюро економічної безпеки від СБУ та податкової міліції, ризики створення БЕБ та іноземний досвід
5. Очікування суспільства від створення Бюро економічної безпеки
- 6. Організація діяльності Бюро економічної безпеки України**
- 7. Основні положення Закону "Про Бюро економічної безпеки України"**

Методичні вказівки до питань теми:

Під час вивчення теми необхідно знати, що Бюро економічної безпеки України – це правоохоронний орган у сфері охорони економічної безпеки держави, що створюється українською владою. Його основним завданням є: виявлення зон ризиків у сфері економіки шляхом аналізу структурованих і неструктурованих даних; оцінювання ризиків і загроз економічній безпеці держави, напрацювання способів їх мінімізації та усунення; надання пропозицій щодо внесення змін до нормативно-правових актів з питань усунення передумов створення схем протиправної діяльності у сфері економіки тощо.

Історичні засади створення Бюро економічної безпеки України охоплюють 2013-2021 роки.

28 січня 2021 р. прийнято Закон про Бюро економічної безпеки. Уряд утворив Бюро 12 травня 2021 року постановою № 510 як центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України. Однією з ключових функцій БЕБ є аналітична діяльність

щодо наявних та потенційних загроз в бюджетній, податковій, митній, грошово-кредитній або інвестиційній сфері держави, що, виходячи зі змісту закону, складає першооснову боротьби з економічно-фінансовими правопорушеннями. Важливими є питання відмінності Бюро економічної безпеки від СБУ та податкової міліції, ризики створення БЕБ та іноземний досвід. Очікування суспільства від створення Бюро економічної безпеки, нові функціональні повноваження новоствореного органу та неупередженість в організації його діяльності. Результативність діяльності БЕБ пов'язують з повноваженнями Бюро економічної безпеки України, структурою та чисельністю, забезпеченням прозорості діяльності та відповідальністю працівників Бюро економічної безпеки України.

Питання цільових виступів:

1. Положення про Бюро економічної безпеки України.

Теми рефератів:

1. Етапи розвитку Бюро економічної безпеки України.
2. Завдання, структура і становлення Бюро економічної безпеки України.

Правові та організаційні проблеми функціонування Бюро економічної безпеки України.

Література.

Основна: 36-40.

Додаткова: 55-57.

Тема № 10 Органи досудового розслідування

Семінарське заняття: Органи досудового розслідування

Навчальна мета заняття: Поглиблення та закріплення знань, одержаних під час лекції та у процесі самостійної роботи по темі: «Органи досудового розслідування».

Час проведення 2 год.

Навчальні питання:

1. Завдання та загальні засади кримінального провадження.
2. Поняття і форми досудового розслідування.
3. Види органів досудового розслідування, їх завдання, функції, компетенція.
4. Повноваження керівника органу досудового розслідування та слідчого.
5. Службові особи, уповноважені на вчинення процесуальних дій та їх повноваження.
6. Органи досудового розслідування МВС України.

Методичні вказівки до питань теми:

Під час вивчення першого питання теми необхідно знати, що органи досудового розслідування Національної поліції України (далі - органи досудового розслідування) є структурними підрозділами апарату центрального органу управління поліції, її територіальних органів - головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, областях та місті Києві, територіальних (відокремлених) підрозділів головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, областях та місті Києві (далі - територіальні (відокремлені) підрозділи поліції), які згідно з кримінальним процесуальним законодавством забезпечують досудове розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності слідчих органів Національної поліції.

Під час вивчення другого питання теми необхідно знати, що слідчий - службова особа органу Національної поліції України, уповноважена в межах компетенції, передбаченої КПК України, здійснювати досудове розслідування кримінальних правопорушень. Під час досудового розслідування слідчий самостійно приймає процесуальні рішення, крім випадків, коли законом передбачено винесення рішення слідчого судді, суду або згода прокурора чи погодження керівника органу досудового розслідування або якщо рішення про його проведення приймає виключно прокурор, і є відповідальним за законне та своєчасне виконання цих рішень.

Питання цільових виступів:

1. Права і обов'язки слідчих, гарантії їх процесуальної незалежності.

Теми рефератів:

1. Повноваження слідчого. Межі компетенції слідчого згідно з КПК України.
2. Службові особи, уповноважені на вчинення процесуальних дій.

Література.

Основна: 36-40.

Додаткова: 41-44.

Тема № 11. Адвокатура України

Семінарське заняття: Адвокатура України

Навчальна мета заняття: Поглиблення та закріплення знань, одержаних під час лекції та у процесі самостійної роботи по темі: «Адвокатура України».

Час проведення 2 год.

Навчальні питання:

1. Поняття, завдання, принципи діяльності адвокатури

2. Організаційні форми діяльності адвокатури.
3. Кваліфікаційний іспит особи, яка виявила бажання стати адвокатом. Стажист адвоката. Стажування.
4. Види адвокатської діяльності. Професійні права та обов'язки адвоката.
5. Гарантії адвокатської діяльності. Адвокатська таємниця.
6. Дисциплінарна відповідальність адвоката.
7. Адвокатське самоврядування.

Методичні вказівки до питань теми:

Розглядаючи перше питання навчальної теми, необхідно дати поняття «адвокатура України». Згідно Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» - це недержавний самоврядний інститут, що забезпечує здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги на професійній основі, а також самостійно вирішує питання організації діяльності адвокатури в порядку, встановленому цим Законом. Необхідно зупинитись на завданнях та принципах адвокатської діяльності таких як: верховенство права, законність, незалежність, конфіденційність та уникнення конфлікту інтересів.

В разі відповіді на друге питання необхідно назвати види адвокатської діяльності; стисло розкрити їх зміст. Підкреслити, що адвокат може здійснювати інші види (крім визначених Законом «Про адвокатуру та адвокатську діяльність») адвокатської діяльності, не заборонені законом. Характеризуючи права і обов'язки адвоката, необхідно зазначити, що адвокат під час здійснення адвокатської діяльності має право вчиняти будь-які дії, не заборонені законом, правилами адвокатської етики та договором про надання правової допомоги.

Професійні права, честь і гідність адвоката гарантуються та охороняються Конституцією України та іншими законами. Під час відповіді на третє питання назвати гарантії адвокатської діяльності, посилаючись на Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».

Питання цільових виступів:

1. Професійні права адвоката.

Теми рефератів:

1. Історія адвокатури.
2. Адвокатська етика.

Література.

Основна: 36-40.

Додаткова: 46.

Тема № 12. Органи та установи юстиції

Семінарське заняття: Органи та установи юстиції

Навчальна мета заняття: Поглиблення та закріплення знань, одержаних під час лекції та у процесі самостійної роботи по темі: «Органи та установи юстиції».

Час проведення 2 год.

Навчальні питання:

1. Система органів та установ юстиції України.
2. Завдання та основні функції Міністерства юстиції України.
3. Повноваження територіальних органів юстиції України.
4. Система органів, що координуються через Міністра юстиції. Функції, завдання, структура, компетенція.
5. Державна кримінально-виконавча служба. Основні завдання Державної кримінально-виконавчої служби України

Методичні вказівки до питань теми:

Під час розгляду питання семінарського заняття необхідно зазначити, що органи юстиції України - це система органів виконавчої влади, яку очолює Міністерство юстиції України, призначенням якої є формування та забезпечення реалізації державної правової політики та виконання інших завдань, визначених законодавством.

Розкриваючи зміст учбового питання, необхідно зазначити, що органи юстиції України з моменту їх створення в нашій державі й до сьогодні перебувають у процесі реформування, яке є складовою частиною судово-правової й адміністративної реформ.

Питання цільових виступів:

1. Міністерство юстиції України.

Теми рефератів:

1. Історичний розвиток органів юстиції.
2. Загальна характеристика органів юстиції.

Література.

Основна: 36-40.

Додаткова: 58.

Тема № 13. Нотаріат України

Семінарське заняття: Нотаріат України

Навчальна мета заняття: Поглиблення та закріплення знань, одержаних під час лекції та у процесі самостійної роботи по темі: «Нотаріат України».

Час проведення 2 год.

Навчальні питання:

1. Поняття нотаріату. Предмет і завдання нотаріальної діяльності.
2. Вимоги до посади нотаріуса, його права і обов'язки.
3. Помічник нотаріуса.
4. Вища кваліфікаційна комісія нотаріату, її склад і повноваження

Методичні вказівки до питань теми:

Під час розгляду першого питання семінарського заняття необхідно зазначити, що нотаріат в Україні - це система органів і посадових осіб, на які покладено обов'язок посвідчувати права, а також факти, що мають юридичне значення, та вчиняти інші нотаріальні дії, передбачені цим Законом, з метою надання їм юридичної вірогідності.

Розкриваючи зміст другого учбового питання, необхідно зазначити, що нотаріус - це уповноважена державою фізична особа, яка здійснює нотаріальну діяльність у державній нотаріальній конторі, державному нотаріальному архіві або незалежну професійну нотаріальну діяльність, зокрема посвідчує права, а також факти, що мають юридичне значення, та вчиняє інші нотаріальні дії, передбачені законом, з метою надання їм юридичної вірогідності.

Під час розгляду третього учбового питання необхідно звернути увагу на те, що Нотаріуси або посадові особи, які вчиняють нотаріальні дії, у своїй діяльності керуються законами України, постановами Верховної Ради України, указами і розпорядженнями Президента України, постановами і розпорядженнями Кабінету Міністрів України, а на території Республіки Крим, крім того, - законодавством Республіки Крим, наказами Міністра юстиції України, нормативними актами обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.

Питання цільових виступів:

1. Професійні права адвоката.

Теми рефератів:

1. Порядок отримання та анулювання свідоцтва про право на заняття нотаріальною діяльністю.
2. Організаційні засади нотаріальної діяльності.
3. Компетенція нотаріальних органів і посадових осіб.

Література.

Основна: 36-40.

Додаткова: 59-60.

3. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року (із змінами та

доповненнями). *Відомості Верховної Ради України* від 23 липня 1996 року, № 30. Ст.141. зі змінами №1401-VIII від 02.06.2016, ВВР, 2016, №28, ст.532 №2680-VIII від 07.02.2019, ВВР, 2019, №9, ст.50 № 27-IX від 03.09.2019, ВВР, 2019, № 38, ст.160.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012. *Голос України*. 2012. 19 травня (№№ 90–91) (із змінами та доповненнями, № 2581-VIII від 02.10.2018, *Відомості Верховної Ради*, 2018, № 46, ст.371 № 2599-VIII від 18.10.2018, ВВР, 2018, № 46, ст.374} {Щодо визнання неконституційними окремих положень див. Рішення Конституційного Суду № 4-р/2019 від 13.06.2019} {Щодо визнання неконституційними окремих положень див. Рішення Конституційного Суду № 7-р/2019 від 25.06.2019} {Із змінами, внесеними згідно із Законами № 100-IX від 18.09.2019, ВВР, 2019, № 40, ст.218 № 101-IX від 18.09.2019, ВВР, 2019, № 40, ст.219 № 113-IX від 19.09.2019, ВВР, 2019, № 42, ст.238.

3. Положення про слідчі підрозділи національної поліції України: Наказ МВС України *справ* № 403 від 20.05.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17#Text>. 18:30. 14.10.2020

4. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05 липня 2012 року. *Урядовий кур'єр*. 05.09.2012. № 159 (із змінами та доповненнями, внесеними згідно із Законами № 1702-VII від 14.10.2014, *Відомості Верховної Ради*, 2014, № 50-51, ст.2057 № 1404-VIII від 02.06.2016, *Відомості Верховної Ради*, 2016, № 30, ст.542 № 1791-VIII від 20.12.2016, ВВР, 2017, № 4, ст.42 № 1798-VIII від 21.12.2016, ВВР, 2017, № 7-8, ст.50 № 198-IX від 17.10.2019).

5. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02.06.2011 // *Відомості Верховної Ради України*. – 2011. – № 51. – Ст. 577. (ст. 1, 7, 13; ч. 6 ст. 12; ст. 16; 28).

6. Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21 грудня 2016 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 1. Ст.1. Із змінами, внесеними Законами № 2147-VIII від 03.10.2017, *Відомості Верховної Ради*, 2017, № 48, ст.436 № 2447-VIII від 07.06.2018, ВВР, 2018, № 24, ст.212 № 2646-VIII від 06.12.2018, ВВР, 2019, № 4, ст.32 № 193-IX від 16.10.2019 № 263-IX від 31.10.2019}.

7. Про військову службу правопорядку у Збройних Силах України: Закон України від 7 березня 2002 року зі змінами, внесеними Законами № 5040-VI від 04.07.2012, *Відомості Верховної Ради*, 2013, № 25, ст.246 № 5288-VI від 18.09.2012, ВВР, 2013, № 37, ст.490 № 245-VII від 16.05.2013, ВВР, 2014, № 12, ст.178 № 1261-VII від 13.05.2014, ВВР, 2014, № 28, ст.937 № 1697-VII від 14.10.2014, ВВР, 2015, № 2-3, ст.12 № 901-VIII від 23.12.2015, ВВР, 2016, № 4, ст.44 № 113-IX від 19.09.2019, ВВР, 2019, № 42, ст.238}

8. Закон України Про національну безпеку України. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2018, № 31, ст.241. {Із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 522-IX від 04.03.2020](#) № [808-IX від 17.07.2020](#)} .URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>. 14:30, 14.10.2020

9. Про Національну поліцію: Закон України від 15 липня 2015 р.

Відомості Верховної Ради. 2015. № 40-41. Ст. 379 (із змінами та доповненнями, станом на 01.08.2017).

10. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12 листопада 2015 р. *Голос України*. 2016. № 7. № 1798-VIII від 21.12.2016, ВВР, 2017, № 7-8, ст.50 № 2475-VIII від 03.07.2018, *Відомості Верховної Ради*, 2018, № 36, ст.272 № 2720-VIII від 16.05.2019, ВВР, 2019, № 22, ст.84 № 263-IX від 31.10.2019.

11. Про Державну прикордонну службу України: Закон України від 3 квітня 2013 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 27. Ст. 208 (із змінами та доповненнями, № 2612-VIII від 08.11.2018, ВВР, 2018, № 48, ст.380 № 2641-VIII від 06.12.2018, ВВР, 2019, № 3, ст.20 № 113-IX від 19.09.2019, ВВР, 2019, № 42, ст.238 № 324-IX від 03.12.2019).

12. Про затвердження Положення про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України: НАКАЗ МВС України 20.05.2020 № 405

13. Про затвердження Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань: Наказ Генеральної прокуратури України від 06 квітня 2016 року № 139. {Із змінами, внесеними згідно з Наказами Генеральної прокуратури № 147 від 22.05.2017 № 16 від 31.01.2019}

14. Про затвердження Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні: Наказ ГПУ, МВС, СБУ, Мін'юсту, Державної прикордонної служби, Міністерства фінансів України від 16 листопада 2012 р. № 114/1042/516/1199/936/1687/5.

15. Про Національну гвардію України: Закон України від 13 березня 2014 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 17. Ст. 594 (із змінами та доповненнями, №920-VIII від 24.12.2015, ВВР, 2016, №3, ст.35 №2505-VIII від 12.07.2018, ВВР, 2018, №38, ст.280 № 2581-VIII від 02.10.2018, ВВР, 2018, № 46, ст.371}

16. Положення про Державну міграційну службу України: Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 360. 18 {Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 118 від 01.03.2017 , № 583 від 09.08.2017}

17. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14 жовтня 2014 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 47. Ст. 2051 (із змінами та доповненнями, № 140-IX від 02.10.2019 № 187-IX від 04.10.2019, № 263-IX від 31.10.2019}

18. Про нотаріат : Закон України : від 2 вересня 1993 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 39. ст.383 {Із змінами, внесеними згідно із Законом № 775-IX від 14.07.2020} URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12>.

19. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 2-3. Ст. 12 (із змінами та доповненнями, № 2249-VIII від 19.12.2017, ВВР, 2018, № 6-7, ст.43, № 2469-VIII від 21.06.2018, ВВР, 2018, № 31, ст.241 № 2475-VIII від 03.07.2018, ВВР, 2018, № 36, ст.272 №

113-IX від 19.09.2019, ВВР, 2019, № 42, ст.238 № 263-IX від 31.10.2019}).

20. Про Раду національної безпеки: Закон України від 5 березня 1998 р. *Офіційний вісник України*. 1998. № 13. С. 18 (із змінами та доповненнями, № 43-VIII від 25.12.2014, ВВР, 2015, № 4, ст.14 № 2469-VIII від 21.06.2018, ВВР, 2018, № 31, т.241 № 2646-VIII від 06.12.2018, ВВР, 2019, № 4, ст.32}.

21. Закон України Про контррозвідувальну діяльність. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2003. № 12, ст.89). {Із змінами, внесеними згідно із Законами № 662-IV від 03.04.2003, ВВР, 2003, № 27, ст.209 № 3200-IV від 15.12.2005, ВВР, 2006, № 14, ст.116 № 2939-VI від 13.01.2011, ВВР, 2011, № 32, ст.314 № 4652-VI від 13.04.2012, ВВР, 2013, № 21, ст.208 № 245-VII від 16.05.2013, ВВР, 2014, № 12, ст.178 № 1052-VIII від 29.03.2016, ВВР, 2016, № 19, ст.214 № 1798-VIII від 21.12.2016, ВВР, 2017, № 7-8, ст.50 № 720-IX від 17.06.2020} URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/374-15#Text>, 14:30, 14.10.2020.

22. Про Службу безпеки України: Закон України від 25 березня 1992 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 27. Ст. 382 (із змінами та доповненнями, № 901-VIII від 23.12.2015, ВВР, 2016, № 4, ст.44 № 2469-VIII від 21.06.2018, ВВР, 2018, № 31, ст.241 № 2505-VIII від 12.07.2018, ВВР, 2018, № 38, ст.280 № 2740-VIII від 06.06.2019, ВВР, 2019, № 28, ст.116 № 113-IX від 19.09.2019).

23. Про судоустрій і статус суддів: Закон України №1402 від 02 червня 2016 року. Чинне законодавство станом на 07.11.2019.: (офіц.текст). ВВР №31, 2016. 545 с.

24. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012. *Голос України*. 2012. 19 травня (№№ 90–91) (із змінами та доповненнями, № 2581-VIII від 02.10.2018, *Відомості Верховної Ради*, 2018, № 46, ст.371 № 2599-VIII від 18.10.2018, ВВР, 2018, № 46, ст.374} {Щодо визнання неконституційними окремих положень див. Рішення Конституційного Суду № 4-р/2019 від 13.06.2019} {Щодо визнання неконституційними окремих положень див. Рішення Конституційного Суду № 7-р/2019 від 25.06.2019} {Із змінами, внесеними згідно із Законами № 100-IX від 18.09.2019, ВВР, 2019, № 40, ст.218 № 101-IX від 18.09.2019, ВВР, 2019, № 40, ст.219 № 113-IX від 19.09.2019, ВВР, 2019, № 42, ст.238.

25. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12 листопада 2015 р. *Голос України*. 2016. № 7. № 1798-VIII від 21.12.2016, ВВР, 2017, № 7-8, ст.50 № 2475-VIII від 03.07.2018, *Відомості Верховної Ради*, 2018, № 36, ст.272 № 2720-VIII від 16.05.2019, ВВР, 2019, № 22, ст.84 № 263-IX від 31.10.2019.

26. Постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 878 «Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України». {Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 47 від 27.01.2016 № 663 від 30.08.2017, № 790 від 21.08.2019}

27. Положення про Вищу кваліфікаційну комісію нотаріату : Затверджене постановою КМУ від 31 серпня 2011 року №923 {Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 133 від 12.02.2020} URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/923-2011>

28. Положення про Головні територіальні управління юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, в областях, містах Києві та Севастополі від 23.06.2011 № 1707/5 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 49. – Ст. 1984.

29. Положення про Державну архівну службу України: затверджено указом Президента України від 06.04.2011 № 407/2011 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 28. – Ст. 1164.

30. Положення про Державну пенітенціарну службу України: затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 № 225 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 54. – Ст. 1452.

31. Положення про Міністерство юстиції України: затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 № 228 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 54. – Ст. 1455.

32. Положення про Національне центральне бюро Інтерполу: Затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.1993 № 220 // Зібрання Постанов уряду України. – 1994. – № 2. – Ст. 25. { Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ N 532 (532-2012-п) від 13.06.2012, N 968 (968-2017-п) від 13.12.2017 }

33. Положення про районні, районні у містах, міські (міст обласного значення), міськрайонні, міжрайонні управління юстиції: затверджено наказом Міністерства юстиції України 23.06.2011 № 1707/5 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 49. – Ст. 1984.

34. Питання оптимізації діяльності центральних органів виконавчої влади системи юстиції: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.01.2015 № 17 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 6. – Ст. 127.

35. Питання Міністерства юстиції: Постанова Кабінету Міністрів України від 31.03.2015 № 150. *Офіційний вісник України*. 2015. – № 28. – Ст. 792.

Основна

36. Бурбика М. М., Уткіна М. С. Судові та правоохоронні органи (у схемах і таблицях) : навчальний посібник. Суми : Сумський державний університет, 2016 123 с.

37. Судові та правоохоронні органи України на шляху до Європи: навч. посіб. / С.С. Ненько, О.Ю. Синявська, Ю.В. Дика, І.М. Рачинська. Херсон: Грінь Д.С., 352с.

38. Судові та правоохоронні органи: навчальний посібник / М. В. Ковалів, С. С. Єсімов, Ю. С. Назар, М. Т. Гаврильців, Г. Ю. Лук'янова, А. І. Годяк, М. М. Бліхар. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2016. 388 с.

39. Лапкін А. В. Організація судових та правоохоронних органів України : навч. посіб. у схемах . Вид. 7-ме, змін. і допов. Харків : Право, 2018. 170 с.

40. Матеріали методичного забезпечення дисципліни «Організація судових та правоохоронних органів України» / Упорядн.: Є.Г. Шаніна. -Д.:

Додаткова

41. Бринцев В.Д. Стандарти правової держави: втілення у національну модель організаційного забезпечення судової влади: монографія / В.Д. Бринцев. Х.: Право, 2018. 464 с.
42. Будаков М.О. Організаційно-правові засади діяльності спеціальних служб держав НАТО/СБУ. Науковий координаційний центр Національна академія. К. : Видавництво НА СБ України, 2018. 188 с.
43. Головань І. Деякі проблеми виконання рішень Конституційного Суду України. Вісник Конституційного суду України. 2018. № 6. С. 132-137.
44. Городовенко В.В. Принципи судової влади: монографія. Х.: Право, 2018. 448 с.
45. Кампо В., Савчин М. Легітимність рішень конституційних судів у контексті доктрини верховенства права: компаративний та праксеологічний аспекти // Вісник Конституційного суду України. 2019. № 5. С. 99-110.
46. Погорецький М.А., Яновська О.Г. Адвокатура України: підручник. К.: Юрінком Інтер, 2014. 368 с.
47. Прокурорське право: навч. посібник / Г. Д. Борейко, О. М. Броневицька, Ю. О. Лісіцина, В. В. Луцик, В. В. Навроцька, І. Р. Серкевич, Б. М. Телефонко; за заг. ред. В. В. Луцика. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 640 с.
48. Прокуратура України [Електронне видання] : навч.-метод.посібник / кол. авт. Одеса : Фенікс, 2020. 285 с. (сер. «Навчально-методичні посібники»). URL <http://dspace.onua.edu.ua>
49. Організація та діяльність органів прокуратури України : навч. посіб. / П. М. Каркач, В. В. Кривобок, В. С. Бабкова та ін. ; за ред. П. М. Каркача. – Харків : Право, 2019. – 500 с.
50. Адміністративна діяльність органів поліції України : підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В. В. Сокурєнка ; [О. І. Безпалова, О. В. Джафарова, В. А. Троян та ін. ; передм. В. В. Сокурєнка] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: ХНУВС, 2017. 432 с.
51. Закон України «Про Національну поліцію» : наук.-практ. комент. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В. В. Сокурєнка ; [О. І. Безпалова, К. Ю. Мельник, О. О. Юхно та ін. ; передм. В. В. Сокурєнка]. Харків, 2016. 408 с.
52. Глобальна та національна безпека: підручник / авт. кол. :В.І. Абрамов, Г.П. Ситник, В.Ф. Смолянюк та ін. / за заг. ред. Г.П.Ситника. – Київ : НАДУ, 2016. – 784 с.

53. Правове регулювання організації та діяльності суб'єктів сектора безпеки і оборони: збірник документів і матеріалів / Упорядники: Беланюк М.В., Доронін І.М., Лебединська О.В., Радзівська О.Г., Пилипчук В.Г., Шамара О.В., Фурашев В.М. – К.: Видавничий дім «АртЕк». – 2020. – 756 с.
54. Реформування і розвиток Служби безпеки в контексті євроінтеграції України / Пилипчук В. Г.: наук.-метод. посіб. / В. Г. Пилипчук, О. Ф. Белов, С. С. Кудінов. - К.: Нац. акад. СБУ, 2017. - 260 с.
55. Воробйов Є. Бюро економічної безпеки: головне про функції та структуру нового правоохоронного орган. 19.04.2021. URL: <https://bihus.info/byuro-ekonomichnoyi-bezpeky-golovne-pro-funkcziyi-ta-strukturu-novogo-pravoohoronnoho-organu>
56. Аулін О. Про Бюро економічної безпеки України. *Громадська думка про правотворення*. 2021. № 8 (213). С. 27–28. URL: <http://nbuviap.gov.ua/images/dumka/2021/8.pdf>.
57. Пузирна, Н. (2021). Правові аспекти створення та діяльності бюро економічної безпеки України. *Знання європейського права*, (2), 80-83. <https://doi.org/10.32837/chern.v0i2.210>
58. Предместніков О. Г. Органи юстиції України: адміністративно-правові засади діяльності: монографія / за заг. ред. І. В. Зозулі. Херсон: Айлант, 2017. 600 с.
59. Долинська М. С. Становлення та розвиток правового регулювання нотаріальної діяльності в Україні: монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2015. 988 с.
60. Корнєєв Ю. Нотаріат в Україні: навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2020. 120 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Пошукова система Google Академія (Google Scholar) - <http://scholar.google.com>
2. Сайт «Brain Maps» - <http://brain-maps.org/>
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. <http://www.nbuv.gov.ua/>
4. <http://www.rada.gov.ua/> – Верховна Рада України
5. <http://www.guds.gov.ua> – Головне управління державної служби України
6. <http://www.kmu.gov.ua> – Кабінет Міністрів України
7. <http://www.nau.kiev.ua> – Нормативні акти України
8. www.vasu.gov.ua – Вищий адміністративний суд України.
9. www.reyestr.court.gov.ua – Єдиний державний реєстр судових рішень.